

Godkendelse af vilkår og betingelser i udbud af systemgenoprettelsesreserve i Øst-danmark

RESUMÉ

Forsyningstilsynet godkender med denne afgørelse Energinet Elsystemansvar A/S' (Energinet) metode af 31. januar 2020 vedrørende vilkår og betingelser i "Udbud af systemgenoprettelsesreserve i DK2" (Østdanmark). Udbudsbetingelser konstituerer rammerne for udbuddet af en systemgenoprettelsesreserve i DK2.

Udbuddet af en systemgenoprettelsesreserve i DK2 har bl.a. baggrund i Kommissionens forordning (EU) 2017/2196 om fastsættelse af netværksregel om nødsituationer og systemgenoprettelse (NC ER), der fastslår, at Energinet skal råde over systemgenoprettelsesreserver, der kan spændingssætte transmissionsnettet i tilfælde af spændingsløst net (blackout). Systemgenoprettelsesreserverne skal omfatte både en top-down løsning (spændingssætning af nettet ved hjælp af AC-forbindelserne til Sverige og Tyskland) og en bottom-up løsning (spændingssætning af transmissionsnettet ved hjælp af interne reserver i DK2).

Energinet anmeldte udbudsbetingelserne i januar 2020, og gennemførte udbuddet - med forbehold for Forsyningstilsynets godkendelse af udbudsbetingelserne - i foråret 2020. Der indkom to bud ved udbuddet.

Forsyningstilsynet bemærker, at metode for et udbud skal være godkendt af Forsyningstilsynet, før end den lægges til grund for et konkret udbud. Forsyningstilsynet vurderer imidlertid i det foreliggende tilfælde, at der var tidsmæssige hensyn (hensynet til at få afsluttet en ny kontrakt inden udløbet af den eksisterende samt muligheden for at give potentielle nye leverandører mulighed for at byde), der kunne tilsige et udbud på det anmeldte, men ikke godkendte grundlag.

Forsyningstilsynet vurderer, at den anmeldte metode for udbud af systemgenoprettelsesreserve i DK2 er *markedsbaseret* i overensstemmelse med elforsyningslovens krav. Forsyningstilsynet lægger her vægt på, at Forsyningstilsynet konstaterer, at Energinets køb af en systemgenoprettelsesreserve i DK2 er markedsbaseret gennem et åbent udbud af ydelsen i DK2, og at udbuddet og det anmeldte udbudsmateriale sigter mod at skabe et markedsbaseret indkøb af systemgenoprettelsesreserven.

Forsyningstilsynet lægger videre vægt på, at en kontraktlængde på 3½ år efter Forsyningstilsynets vurdering giver en rimelig afvejning af hensynet til at give leverandører en mulighed for at forrente en investering og hensynet til ikke at låse markedet for andre mulige leverandører i en uforholdsmæssig lang periode.

Forsyningstilsynet vurderer, at den anmeldte metode for udbud af systemgenoprettelsesreserve i DK2 lever op til elforsyningslovens krav om *gennemsigtighed*, hvor der er givet mulighed for inddragelse af alle interesserede aktører, således at udbudsbetingelserne blev opdateret på en række punkter. Forsyningstilsynet vurderer, at det fremgår med tilstrækkelig tydelighed af udbudsbetingelserne, at disse ikke var godkendt af Forsyningstilsynet på tidspunktet for udbuddet.

Forsyningstilsynet lægger videre vægt på, at Energinet har været åben omkring de tekniske betingelser mv. i udbudsprocessen (mulighed for at stille skriftlige spørgsmål til udbudsmaterialet, opfordring til at gøre Energinet opmærksom på eventuelle u hensigtsmæssigheder i udbudsmaterialet, mulighed for afholdelse af teknisk afklarende møder mv.).

Forsyningstilsynet vurderer også, at udbudsbetingelsernes bestemmelser er *ikke-diskriminerende*, idet de ikke favoriserer eller diskriminerer mellem forskellige leverandører, så længe disse er i stand til at opfylde de tekniske krav mv., der kræves for at kunne levere en systemgenoprettelsesreserve.

I relation til beregningen *cost plus* i udbudsbetingelserne, vurderer Forsyningstilsynet, at beregningen af betaling efter *cost plus* i den anmeldte metode for udbud af systemgenoprettelsesreserve i DK2 er i overensstemmelse med systemansvarsbekendtgørelsen. Forsyningstilsynet bemærker, at den anførte *cost plus* beregning vil blive afløst af en generel metode for beregning af *cost plus*, når Forsyningstilsynet har godkendt denne. *Cost plus* metoden i udbudsmaterialet har således karakter af en midlertidig løsning, der kan anvendes, indtil den endelige metode foreligger og er godkendt. Nærværende afgørelse vil ikke have konsekvenser eller præjudicial virkning for Forsyningstilsynets behandling af Energinets kommende anmeldelse af en generel metode for *cost plus* (reguleret pris) efter systemansvarsbekendtgørelsen.

I relation til *størrelsen/omfanget af systemgenoprettelsesreserven* i DK2 vurderer Forsyningstilsynet, at kravet til systemgenoprettelsesreserven i Kommissionens Forordning (EU) 2017/2196 af 24. november 2017 om fastsættelse af en netregel for nødsituationer og systemgenoprettelse er opfyldt. Kravet er, at Energinet skal råde over to systemgenoprettelsesreserver i DK2 – en top-down, der baseres på AC-forbindelser til Sverige og Tyskland, og en bottom-up, der skal baseres på interne reserver.

Forsyningstilsynet godkender derfor den anmeldte metode for udbud af systemgenoprettelsesreserve i DK2.

AFGØRELSE

Forsyningstilsynet godkender Energinet Elsystemansvar A/S' (herefter Energinet) metode for udbud af en systemgenoprettelsesydelse i Østdanmark (DK2).

Afgørelsen er truffet i medfør af elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, jf. § 27a, stk. 2, 1. pkt., og § 28, stk. 2, nr. 16.

Denne godkendelse af vilkår og betingelser i udbuddet, herunder forretningselementet, vil ikke have konsekvenser eller præjudicial virkning for Forsyningstilsynets behandling af Energinets kommende anmeldelse af metode for reguleret pris efter systemansvarsbekendtgørelsens § 22, stk. 3.

Sagens baggrund og begrundelsen for Forsyningstilsynets afgørelse fremgår nedenfor.

SAGSFREMSTILLING

I denne sag skal Forsyningstilsynet vurdere, om Energinets metodeanmeldelse af *udbud af systemgenoprettelsesreserve i DK 2 (Østdanmark)* kan godkendes efter elforsyningslovens 73 a, stk. 1, jf. § 27 a, stk. 2, 1. pkt., og § 28, stk. 2, nr. 16.

Formålet med systemgenoprettelsesreserver er at sikre, at Energinet selv kan spændingssætte transmissionsnettet i tilfælde af et blackout.

Energinet skal efter elforsyningslovens § 27 a, stk. 2, 1. pkt., anvende markedsbaserede metoder til at anskaffe energi og andre ydelser til at opretholde det fastsatte niveau for elforsyningssikkerhed. Det fremgår af anmeldelsen, at Energinet finder, at et udbud af systemgenoprettelsesydelse er den markedsløsning, der sikrer størst mulig konkurrence.

SAGENS HİDTİDİGE FORLØB OG SAGENS VÆSENTLİGSTE AKTER

Energinet anmeldte den 11. september 2019 en metode for udbud af systemgenoprettelsesreserver i DK2. Energinet havde forinden anmeldelsen haft metoden i en offentlig høring, hvor Forsyningstilsynet afgav svar og anmodede om, at Energinet overvejede, om der var tale om en metode, der burde anmeldes til Forsyningstilsynet. Forsyningstilsynet fandt, at anmeldelsen burde præciseres på en række punkter, bl.a. vedrørende anvendelse af cost plus afregning i tilfælde af, at der kun er én byder ved udbuddet.

Energinet har herefter indgivet en opdateret anmeldelse den 31. januar 2020. Anmeldelsen omfatter et anmeldelsesnotat (bilag 1 til Forsyningstilsynets afgørelse), udbud af systemgenoprettelsesreserve, udbudsbetingelser DK2 2021 med bilag (Tekniske betingelser og kontraktparadigme, der vedlægges som bilag 2 til Forsyningstilsynets afgørelse).

Energinet har herefter afholdt udbud, hvor der var to bydende. Det fremgik af udbudsmaterialet, at Forsyningstilsynet ikke havde godkendt udbudsbetingelserne.

Høringssvarene fra Energinets høring af metoden august 2019 samt Energinets høringssvar er bilag 3 til Forsyningstilsynets afgørelse. Høringssvarene omfatter svar fra

Ørsted, Dansk Fjernvarmeforening samt Forsyningstilsynet. Energinet har endvidere besvaret en række spørgsmål fra Forsyningstilsynet i mail af 17. oktober 2019 (bilag 4 til Forsyningstilsynets afgørelse). Energinet har endelig den 18. juni 2020 anmeldt en række opdateringer m.m.af udbudsmaterialet, der blev foretaget under udbuddet i dialog med markedsaktørerne (bilag 6 til Forsyningstilsynets afgørelse).

Forsyningstilsynet sendte anmeldelsen i offentlig høring i perioden 17. februar 2020 til 9. marts 2020 og modtog høringssvar fra Ørsted, der vedlægges som bilag 5 til Forsyningstilsynets afgørelse. Energinets kommentarer til Ørsteds høringssvar er vedlagt som bilag 7. Energinet har endelig redegjort og begrundet en redegørelse for ændring af kontraktperiodens ikrafttræden og dens varighed den 19. juni 2020 (bilag 8 til Forsyningstilsynets afgørelse).

BAGGRUND

Ved lov nr. 704 af 8. juni 2018 med ikrafttrædelse 1. juli 2018 fremgår det, at der skal ske en yderligere markedsførelse af systemydelser samt udarbejdes en årlig behovsvurdering herfor. Loven er uddybet yderligere i systemansvarsbekendtgørelsen, som trådte i kraft 1. januar 2019.

Energinet skal således anvende markedsbaserede metoder ved anskaffelse af energi og andre ydelser til at opretholde det fastsatte niveau for elforsyningssikkerhed. Energinet skal også anvende regulerede priser, hvis der kun er én virksomhed, der tilbyder sådanne ydelser.

Det fremgår af bemærkningerne til elforsyningsloven, at anvendelse af markedsbaserede metoder i videst muligt omfang vil reducere Energinets behov for tvangsbase-rede indgreb i Elmarkedet og synliggøres behovet, så det kan tiltrække eventuelle investeringer i eksisterende el-produktions- eller forbrugsanlæg til at omfatte de nødvendige egenskaber, eller til investering i nye forbrugs- og produktionsanlæg, der kan levere de efterspurgte ydelser.

De nye bestemmelser i elforsyningsloven er udmøntet i et nyt kapitel 7 om Energinets betaling til ydelser til opretholdelse af niveauet for forsyningssikkerhed samt en ændring af systemansvarsbekendtgørelsen (Bekendtgørelse nr. 652 af 18. maj 2020). Det fremgår også af elforsyningsloven, at Energinet skal sikre en omkostningseffektiv tilvejebringelse af ydelser på langt sigt ved i videst muligt omfang at skabe rammer for transparente, ikke-diskriminerende og teknologineutrale markeder.

Energinet skal således efter elforsyningsloven anvende gennemsigtige, ikke-diskriminerende og markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, som Energinet bruger til at udføre sit hverv som systemansvarlig virksomhed. Det påhviler dermed Energinet på baggrund af elforsyningslovens bestemmelser at udarbejde en metode med krav om Forsyningstilsynets efterfølgende godkendelse.

Lovgivningen definerer ikke entydigt, hvad der forstås ved en metode. Forsyningstilsynet lægger afgørende vægt på "metodens" indvirkning på markedet, i sin vurdering af, om der er tale om en metode, Hvis der kan forudses en vis indvirkning på markedet,

betragter Forsyningstilsynet det som en metode. Energinets længerevarende kontrakter om brug af reservekapacitet vil efter Forsyningstilsynets opfattelse kunne indeholde godkendelsespligtige metoder.

Det følger af Kommissionens forordning om fastsættelse af netværksregel om nødsituationer og systemgenoprettelse, at en transmissionssystemoperatør (TSO) specificerer, fastsætter eller godkender krav, vilkår og betingelser eller metoder. Disse krav vil efter omstændighederne skulle godkendes af Forsyningstilsynet.

Der henvises nærmere til afsnittet om retsgrundlag nedenfor.

SYSTEMGENOPRETTELSESRESERVER

Energinet ejer og driver eltransmissionsnettet og varetager systemansvaret for elnettet.

Energinet har således ansvaret for den danske elforsyningsikkerhed, hvormed forstås sandsynlighed for, at der er elektricitet til rådighed for forbrugerne, når den efterspørges. Energinet køber derfor systemydelse for at sikre sig adgang til de ressourcer, som er nødvendige for at sikre en stabil og sikker drift af elsystemet.

Systemydelser er opdelt i reserver (kapacitet og energi) og systembærende egenskaber – for at kompensere for ubalancer, som det ikke har været muligt for aktørerne at afdække i markedet forinden, dvs. intraday-markedet, eller for ubalancer opstået på grund af uforudsigelige hændelser. Systemgenoprettelsesreserven er en sådan systemydelse til imødegåelse af en uforudset hændelse (blackout).

Energinet har i medfør af Kommissionens forordning (EU) 2017/2196 om fastsættelse af netværksregel om nødsituationer og systemgenoprettelse (NC ER) indsendt en genoprettelsesplan til Forsyningstilsynet. Det bemærkes, at Forsyningstilsynet ikke skal godkende planen.

NC ER fastslår også, at Energinet skal råde over systemgenoprettelsesreserver, der kan spændingssætte transmissionsnettet i tilfælde af spændingsløst net (blackout). Systemgenoprettelsesreserverne skal omfatte både top-down og bottom-up løsninger. Top-down løsninger betyder, at transmissionsnettet i DK2 kan spændingssættes ved hjælp af AC-forbindelserne til henholdsvis Sverige og Tyskland, mens bottom-up løsninger er interne reserver, der sikrer, at Energinet kan spændingssætte transmissionsnettet efter en blackout uafhængigt af nabo-TSO'er.

Gældende systemgenoprettelsesreserve i DK2

Energinets systemgenoprettelsesreserver i DK2 bygger i dag på en 5-årig aftale med Ørsted Bioenergy & Thermal Power om levering fra Kyndbyværket (bottom-up løsning). Energinet har oplyst, at omkostningen til denne aftale er ca. DKK 13 mio. om året (rådgighedsbetaling), der skal ses i sammenhæng med, at Ørsted har en aftale om levering af manuelt aktiverede frekvensgenoprettelsesreserver (mFRR) fra Kyndbyværket i perioden 2016-2020.

Den gældende aftale med Ørsted udløber med udgangen af 2020, men Energinet har i forbindelse med afholdelsen af udbuddet af en ny kontrakt forlænget den nuværende

kontrakt med Ørsted i 6 måneder til 30. juni 2021 Den ny kontrakt forventes således at træde i kraft fra 1. juli 2021 og være gældende til den 31. december 2024.

Energinet har indsendt en redegørelse for ændring af kontraktperiodens ikrafttræden og dens varighed, der vedlægges som bilag 8 til Forsyningstilsynets afgørelse. Det fremgår af redegørelsen, at udskydelsen af kontraktstarten er foretaget med henblik på at give potentielle nye leverandører mulighed for at foretage de nødvendige ombygninger af deres anlæg, hvis de vandt udbuddet. Det var primært et ønske fra Helsingør Kraftvarmeværk, men også andre potentielle tilbudsgivere, der lå til grund for udskydelsen af kontraktstarten. Energinet vurderede, at en udskydelse af kontraktstarten var en forudsætning for at skabe konkurrence i udbuddet og dermed at undgå en situation med en reguleret pris efter cost plus.

Det fremgår endvidere af redegørelsen, at der normalt ønskes kontraktperioder, der følger kalenderåret med henblik på en nem regnskabsmæssig håndtering af aftalen. Dermed stod valget derfor mellem en kontraktperiode på 2½ år eller 3½ år. Energinet vurderede, sammen med de potentielle tilbudsgivere, at en kontraktperiode på 3½ år var mere i overensstemmelse med den oprindelige intention om at tilgodese leverandørens behov for / ønske om en rimelig periode til at tjene sine investering hjem.

ANMELDELSENS INDHOLD

Anmeldelsen omfatter Udbudsbetingelser for systemgenoprettelsesreserve i DK2 samt tekniske betingelser (bilag 1 til udbudsbetingelserne) og kontraktparadigme (bilag 2 til udbudsbetingelserne).

Den anmeldte metode fastlægger vilkårene for Energinets udbud af en systemgenoprettelsesreserve i DK2. Udbudsmaterialet fastlægger den udbudte leverances omfang, leverancens varighed (oprindeligt fastsat som 3 år med start 1. januar 2021, men i løbet af udbudsforløbet ændret til perioden 1. juli 2021 til 31. december 2024, jf. bilag 1 og bilag 6 til Forsyningstilsynets afgørelse), krav til tilbuddenes udformning og indhold, valg af teknisk løsning og økonomi/afregning. Endvidere fastlægges de tekniske krav til leverancen i et bilag til udbudsmaterialet. Dvs. de krav i forhold til f.eks. spændingsniveau, frekvens- og spændingsregulering, brændselslagre (krav til hvor lang tid leverancens skal kunne leveres, hvis systemgenoprettelsesreserven aktiveres), opstartstid m.m. Endelig indeholder udbudsmaterialet et bilag 2 med kontraktspadigme for kontrakten mellem Energinet og den vindende byder.

Udbudsbetingelserne

Udbudsbetingelserne fastlægger den forventede tidsplan for udbuddet, udbudsmaterialets omfang mv., detaljer om udbuddet (spørgsmål til materialet, rettelserblade m.m.) etc., forhold omkring aflevering af tilbud, tilbudsevaluering og forhandlinger, kriterier for valg af tilbud samt tildeling og vederlag i tilfælde af kun én tilbudsgiver.

I forhold til vederlag, når der kun er én tilbudsgiver, fremgår det af udbudsbetingelserne, at der skal afregnes efter principperne for cost plus jf. systemansvarsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 652 af 18. maj 2020) § 24. Det fremgår endvidere af udbudsbetingelserne, at så snart der foreligger en godkendt metode for cost plus, skal afregning ske i henhold til den godkendte metode.

Der er således tale om, at ovennævnte cost plus beregningsmodel forventes at få en relativt kort anvendelsesperiode, idet den vil blive afløst af den generelle metode for cost plus, som Energinet vil anmelde til Forsyningstilsynets godkendelse (forventeligt i efter-sommeren 2020).

Energinet bemærker i relation til cost plus prisfastsættelsen (jf. bilag 1, side 3 til Forsyningstilsynets afgørelse), at der ikke er en historisk pris at tage udgangspunkt i DK2, idet der historisk kun har været én byder (Ørsted). Der kan ikke sammenlignes med udbud i DK1, da de forskellige værker ikke er sammenlignelige. I tilfælde af at en kun én leverandør byder ved udbuddet i DK2, vil der således skulle afregnes til cost plus.

Det fremgår endvidere af Energinets metode, at fastsættelsen af forrentningen til 3,65 pct. bygger på den forrentning, netvirksomhederne pt. får for deres fremadrettede investeringer i henhold til Forsyningstilsynets økonomiske regulering af netselskaberne. I forhold til netvirksomhederne er forrentningen fastsat specifikt for perioden 2018 – 2022 på baggrund af Forsyningstilsynets WACC principper, jf. Forsyningstilsynets udmelding af 15. januar 2018¹.

Tekniske betingelser

I de tekniske betingelser (bilag 1 til udbudsbetingelserne) fastsættes leverancens omfang, tekniske behov, tekniske krav (spændingsniveau, brændselslagre, lasttrinændring, frekvens- og spændingsregulering, opstartstid, information (forbindelse til Energinet mv.), rådighed og afprøvning.

De tekniske krav uddyber således, hvad en leverandør skal levere, "kvaliteten" i leverancerne m.m. med henblik på at sikre, at systemgenoprettelsesreserven er til rådighed og i stand til at spændingssætte transmissionsnettet ved et blackout.

Kontraktparadigme

Det fremgår af udbudsbetingelserne, at den konkrete kontrakt med vinderen af udbuddet vil blive indgået på grundlag af kontraktparadigmet, der vil blive tilrettet i overensstemmelse med det vindende tilbud.

Kontraktparadigmet indeholder bl.a. oplysninger om, hvilket anlæg systemgenoprettelsesreserven vil blive leveret fra, vederlag og pristalsregulering, modregningsbeløb i tilfælde af at reserven ikke er til rådighed, tab (Energinet forpligtes til at erstatte leverandørens direkte tab, som måtte opstå på systemgenoprettelsesreserven, forårsaget af hændelser i transmissionsnettet, der kan tilregnes uagtsomme forhold hos Energinet), betalingsbetingelser, misligholdelse, aftaleperiode, force majeure m.v.

I relation til vederlag fremgår det, at leverandøren får en fast, årlig betaling fra Energinet for rådigheden over systemgenoprettelsesreserven samt dækning af variable omkostninger i de tilfælde, reserven aktiveres.

---

¹ Forsyningstilsynets udmelding kan findes her: <https://forsyningstilsynet.dk/lovgivning/vejledninger/for-rentningssats-for-netvirksomheders-fremadrettede-forrentningsgrundlag>

Den *faste årlige betaling* (rådighedsbetaling) skal indeholde alle leverandørens faste omkostninger (inkl. arealleje, nettilslutning, IT og afprøvninger, jf. de tekniske betingelser). Betalingen fordeles i 12 lige store dele, som faktureres månedligt forud. Den faste, årlige betaling pristalsreguleres én gang årligt.

De *variable omkostninger* i forbindelse med faktisk levering af systemgenoprettelsesreserven omfatter:

- Opstartsbeløb pr. opstart (pristalsreguleres én gang årligt)
- Energibetaling (DKK/MWh) for leveret energi.

SAGENS PARTER

I forbindelse med sagens behandling hos Forsyningstilsynet har tilsynet vurderet, hvem der kan anses som part(er) i sagen. Forsyningstilsynet anser Energinet Elsystemansvar A/S (CVR nr. 39314959) som part i sagen i forvaltningsretlig forstand, idet Energinet Elsystemansvar A/S som led i varetagelsen af sit ansvar for forsyningssikkerheden har anmeldt vilkår og betingelser for et udbud af en systemgenoprettelsesreserve i DK2, som Forsyningstilsynet godkender med denne afgørelse.

Forsyningstilsynet lægger i den sammenhæng til grund, at Myndighedsenheden hos Energinet, som er en del af Energinets koncern-moderselskab som selvstændig offentlig virksomhed (SOV) (CVR nr. 28980671), er partsrepræsentant for Energinet Elsystemansvar.

Forsyningstilsynet anser endvidere de to bydere ved det udbud, som Energinet har afholdt med forbehold for Forsyningstilsynets godkendelse af udbudsbetingelserne som parter. Det drejer sig om Helsingør Forsyning (CVR-NR: 25165160) og Ørsted Bioenergy & Thermal Power A/S (CVR-nummer: 27446469).

PARTSHØRING OG OFFENTLIG HØRING

OFFENTLIG HØRING AF ENERGINETS ANMELDELSE

Energinet har haft et udkast til anmeldelse i offentlig høring for perioden 12. juli 2019 til 15 august 2019. Ørsted, Dansk Fjernvarme og Forsyningstilsynet afgav høringssvar, som Energinet har kommenteret i et høringsnotat af 26. august 2019. Høringsnotat samt høringssvar er vedlagt som bilag 3.

Det fremgår af Energinets høringsnotat og høringssvarene, at en stor del af de afgivne bemærkninger mv. vedrører præciseringer m.v. i udbudsmaterialet, og at Energinet har ændret dette i overensstemmelse med de indkomne høringssvar.

Forsyningstilsynet har haft Energinets anmeldelse i offentlig høring i perioden 17. marts 2020 til 3. april 2020. Der er indkommet 1 høringssvar fra Ørsted ved denne høring (bilag 5). Høringssvaret gentager de synspunkter, Ørsted fremførte i forbindelse med Energinets høring af udkast til anmeldelse. Ørstedes synspunkter som fremkommet ved høringen er gengivet under begrundelsen nedenfor.

PARTSHØRING OG OFFENTLIG HØRING AF UDKAST TIL AFGØRELSE

Forsyningstilsynet har haft udkast til afgørelse i partshøring og offentlig høring for perioden 3. juli 2020 – 10. august 2020.

RETSGRUNDLAG

LOV OM ELFORSYNING (LOVBEKENDTGØRELSE NR. 119 AF 6. FEBRUAR 2020)

Efter elforsyningslovens § 1, stk. 1, skal forbrugerne sikres adgang til billig elektricitet og der skal sikres en effektiv anvendelse af de økonomiske ressourcer og skabes konkurrence på markederne for produktion og handel med elektricitet, jf. stk. 2. Elforsyningslovens § 1 har følgende ordlyd:

Lovens formål er at sikre, at landets elforsyning tilrettelægges og gennemføres i overensstemmelse med hensynet til elforsyningssikkerhed, samfundsøkonomi, miljø og forbrugerbeskyttelse. Loven skal inden for denne målsætning sikre forbrugerne adgang til billig elektricitet og fortsat give forbrugerne indflydelse på forvaltningen af elsektorens værdier.

Stk. 2. Loven skal i overensstemmelse med de i stk. 1 nævnte formål særligt fremme en bæredygtig energianvendelse, herunder ved energibesparelser og anvendelse af kraftvarme, vedvarende og miljøvenlige energikilder, samt sikre en effektiv anvendelse af økonomiske ressourcer og skabe konkurrence på markeder for produktion og handel med elektricitet.

Efter elforsyningslovens § 27 a, stk. 1, har Energinet ansvaret for at opretholde det fastsatte niveau for elforsyningssikkerhed og for at overvåge udviklingen heraf. Efter elforsyningslovens § 27 a, stk. 2, skal Energinet anvende markedsbaserede metoder til at anskaffe energi og andre ydelser til at opretholde det fastsatte niveau for elforsyningssikkerhed, medmindre kun én virksomhed tilbyder disse ydelser. § 27 a, stk. 1-2 har følgende ordlyd:

Energinet har ansvaret for at opretholde det fastsatte niveau for elforsyningssikkerhed og for at overvåge udviklingen heraf.

Stk. 2. Ved anskaffelse af energi og andre ydelser til at opretholde det fastsatte niveau for elforsyningssikkerhed anvender Energinet markedsbaserede metoder. Er der kun én virksomhed, der tilbyder ydelser omfattet af 1. pkt., anvender Energinet regulerede priser til betaling for ydelser.

Efter elforsyningslovens § 27 d, stk. 1, fastsætter klima-, energi- og forsyningsministeren nærmere regler om indhold og udførelse af de opgaver, som påhviler Energinet i medfør af §§ 27 a og 27 c.

Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter nærmere regler om indhold og udførelse af de opgaver, som påhviler Energinet i medfør af §§ 27 a og 27 c.

Elforsyningslovens § 28, stk. 2, nr. 16, forpligter Energinet til at anvende gennemsigtige, ikke-diskriminerende, markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, Energinet anvender til at udføre sit hverv:

Energinet skal i samarbejde med energi-, forsynings- og klimaministeren og de øvrige kollektive elforsyningsvirksomheder sikre, at de offentlige forpligtelser, jf. § 8, opfyldes.

Stk. 2. Energinet skal udføre følgende opgaver:

[...]

16) Anvende gennemsigtige, ikkediskriminerende, markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, den anvender til at udføre sit hverv.

Elforsyningslovens § 73 a vedrører Forsyningstilsynets godkendelse af de kollektive elforsyningsvirksomheders metoder for fastsættelse af priser og betingelser for at anvende transmissions- og distributionsnet:

Priser og betingelser for anvendelse af transmissions- og distributionsnet fastsættes af de kollektive elforsyningsvirksomheder efter offentliggjorte metoder, som er godkendt af Forsyningstilsynet.

Stk. 2. Forsyningstilsynet kan godkende metoder for begrænsede købergrupper og for et begrænset tidsrum som led i kollektive elforsyningsvirksomheders metodeudvikling. Forsyningstilsynet kan sætte vilkår for godkendelsen af sådanne metoder.

Stk. 3. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om indholdet af de metoder, der anvendes til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår, herunder tariffer.

LOV OM ENERGINET (LOVBEKENDTGØRELSE NR. 118 AF 6. FEBRUAR 2020)

Energinets formål er bl.a. at sikre en effektiv drift, ligesom Energinet varetager opgaven som systemansvarlig virksomhed, jf. § 2, stk. 1-2:

Energinets formål er at sikre en effektiv drift og udbygning af den overordnede infrastruktur på el- og gasområdet og at sikre åben og lige adgang for alle brugere af nettene.

Stk. 2. Energinet varetager efter reglerne i denne lov samt efter reglerne i lov om elforsyning, lov om fremme af vedvarende energi og lov om naturgasforsyning og med baggrund i en sammenhængende og helhedsorienteret planlægning systemansvarlig virksomhed og eltransmissionsvirksomhed, herunder opgaven som uafhængig systemoperatør, og gastransmissionsvirksomhed. Endvidere varetager Energinet administrative opgaver vedrørende miljøvenlig elektricitet i medfør af lov om elforsyning, administrative opgaver vedrørende miljøvenlig elektricitet i medfør af lov om fremme af vedvarende energi og administrative opgaver i medfør af lov om pilotudbud af pristillæg for elektricitet fremstillet på solcelleanlæg. Energinet kan endvidere varetage

gasdistributions-, gaslager- og gasopstrømsrørlednings- og gasopstrømssystemvirksomhed. Energinet kan tillige efter pålæg fra energi-, forsynings- og klimaministeren varetage opgaver vedrørende forundersøgelser og koblingsanlæg. Endelig kan Energinet varetage olierørledningsvirksomhed og dertil knyttet separationsvirksomhed.

BEKENDTGØRELSE OM SYSTEMANSVARLIG VIRKSOMHED OG ANVENDELSE AF ELTRANSMISSIONSNETTET M.V. (BEKENDTGØRELSE NR. 652 AF 18. MAJ 2020 UDSTEDT I MEDFØR AF BL.A. ELFORSYNINGSLØVENS § 27 D, STK. 1)

Energinet skal i videst muligt omfang anvende markedsbaserede metoder ved anskaffelsen af den energi og andre ydelser til opretholdelse af forsyningssikkerheden og sikre en omkostningseffektiv tilvejebringelse af ydelser på langt sigt ved i videst muligt omfang at skabe rammer for transparente, ikke-diskriminerende og teknologineutrale markeder, jf. § 19, stk. 1 og 3:

Ved anskaffelse af energi og andre ydelser til opretholdelse af det fastsatte niveau for elforsyningssikkerhed, anvender Energinet så vidt muligt markedsbaserede metoder, jf. § 27 a, stk. 2, 1. pkt., i lov om elforsyning.

Stk. 2. ...

Stk. 3. Energinet skal sikre en omkostningseffektiv tilvejebringelse af ydelser på lang sigt ved i videst mulig omfang at skabe rammer for transparente, ikke-diskriminerende og teknologineutrale markeder.

Når der kun er én virksomhed, som tilbyder ydelser til opretholdelse af forsyningssikkerheden, skal Energinet anvende regulerede priser til betaling for disse ydelser, som Energinet skal udarbejde en eller flere metoder til beregning af med udgangspunkt i, at prisen så vidt muligt modsvarer den betaling, der ville være opstået ved konkurrence og så vidt muligt tage udgangspunkt i de historiske markedspriser for en sammenlignelig ydelse og tidsperiode. Betalingen må dog ikke være lavere end de dokumenterede omkostninger ved at levere ydelsen, hvilket bør fastsættes efter cost plus metoden. Metoden for den regulerede pris skal anmeldes til Forsyningstilsynet til godkendelse, jf. § 22, stk. 1 – 3:

Når der kun er én virksomhed, der tilbyder ydelser til opretholdelse af det fastsatte niveau for elforsyningssikkerhed, anvender Energinet regulerede priser til betaling for ydelser, jf. § 27 a, stk. 2, 2. pkt., i lov om elforsyning.

Stk. 2. Energinet udarbejder en eller flere metoder til beregning af den regulerede pris. Udgangspunktet for metoden eller metoderne er følgende:

- 1) Prisen skal så vidt muligt modsvarer den betaling, der ville have været opstået ved konkurrence.
- 2) Prisen skal så vidt muligt tage udgangspunkt i de historiske markedspriser for en sammenlignelig ydelse og tidsperiode.
- 3) Betalingen bør ikke være lavere end de dokumenterbare omkostninger ved at levere ydelsen, hvilket bør fastsættes efter cost plus-metoden, jf. § 24.

Stk. 3. Energinet anmelder metoden for den regulerede pris til Forsyningstilsynet til godkendelse i overensstemmelse med § 73 a i lov om elforsyning.

Det følger af bekendtgørelsens § 23, stk. 1-3, at Energinet skal yde en rimelig betaling for ydelser til opretholdelse af forsyningssikkerheden, der bør fastsættes efter cost plus metoden. Energinet skal udarbejde en metode til fastsættelse af betalingen og anmelde denne til Forsyningstilsynet til godkendelse. Energinet bør fastsætte betalingen efter cost plus metoden, jf. § 23, stk. 1-3:

Energinet yder rimelig betaling for ydelser omfattet af § 27 c, stk. 2, i lov om elforsyning.

Stk. 2. Energinet bør fastsætte betalingen efter metoden cost plus, jf. § 24.

Stk. 3. Energinet udarbejder en metode til fastsættelse af betalingen. Energinet anmelder metoden til Forsyningstilsynet til godkendelse i overensstemmelse med § 73 a i lov om elforsyning.

Cost plus metoden skal som minimum omfatte en række dokumenterede omkostninger og en rimelig forrentning, og Energinet kan forlange dokumentation for omkostninger ved revisorerklæring, jf. § 24, stk. 1 og 2:

Cost plus bør som minimum omfatte følgende dokumenterbare omkostningselementer:

- 1) omkostninger til brændsel og andre opstartsrelaterede omkostninger,
- 2) indtægter og omkostninger ved salg af elektricitet og varme,
- 3) omkostninger til drift og vedligehold, herunder direkte henførbare personaleomkostninger og afhjælpende foranstaltninger til at holde anlægget driftsklar med de ønskede betingelser,
- 4) administrations- og fællesudgifter, og
- 5) afskrivninger og rimelig forrentning af investeret kapital.

Stk. 2. Virksomheder skal på forlangende fra Energinet dokumentere omkostninger ved revisorerklæring.

KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) 2017/2196 AF 24. NOVEMBER 2017 OM FASTSÆTTELSE AF EN NETREGEL FOR NØDSITUATIONER OG SY- STEMGENOPRETTELSE

Energinet skal så vidt muligt anvende markedsbaserede mekanismer til at sikre netsikkerheden og –stabiliteten og anvende princippet om ikke-diskrimination samt indsende en systemforsvarsplan til den regulerende myndighed, jf. art. 4

Artikel 4

Lovgivningsmæssige aspekter

1. Ved anvendelse af denne forordning skal medlemsstater, regulerende myndigheder, kompetente enheder og systemoperatører:
  - a) anvende proportionalitetsprincippet og princippet om ikke-diskrimination
  - b) sikre gennemsigtighed
  - c) anvende princippet om optimering mellem den største samlede effektivitet og de laveste samlede omkostninger for alle involverede parter
  - d) sikre, at TSO'er så vidt muligt anvender markedsbaserede mekanismer til at sikre netsikkerheden og -stabiliteten

....

2. Hver TSO skal indsende følgende forslag til den relevante regulerende myndighed til godkendelse i overensstemmelse med artikel 37 i direktiv 2009/72/EF:

- a) vilkårene og betingelserne for at fungere som forsvarsydelsesleverandør på kontraktbasis, jf. stk. 4
- b) vilkårene og betingelserne for at fungere som genoprettelsesydelsesleverandør på kontraktbasis, jf. stk. 4

....

...

4. Vilklårene og betingelserne for at fungere som forsvarsydelsesleverandør og som genoprettelsesydelsesleverandør fastsættes enten i det nationale lovgrundlag eller i kontraktgrundlaget. Hvis de fastsættes i kontrakten, skal hver TSO senest den 18. december 2018 udarbejde et forslag til de relevante vilkår og betingelser, som mindst definerer:

- a) karakteristikaene for den ydelse, der skal leveres,
- b) muligheden for og betingelserne for aggregering
- c) for genoprettelsesydelsesleverandører, den geografiske måldistribution af strømkilder med mulighed for start fra dødt net og ø-drift.

5. Senest den 18. december 2018 meddeler hver TSO den regulerende myndighed eller enheden, der er udpeget af medlemsstaten, den systemforsvarsplan, der er udarbejdet i henhold til artikel 11, og genoprettelsesplanen, der er udarbejdet i henhold til artikel 23, eller mindst følgende elementer af planerne:

...

6. Hvis det er påkrævet eller tilladt i henhold til denne forordning, at en TSO specificerer, fastsætter eller godkender krav, vilkår og betingelser eller metoder, der ikke er underlagt godkendelse i overensstemmelse med stk. 2, kan medlemsstater kræve forudgående godkendelse af disse krav, vilkår og betingelser eller metoder fra den regulerende myndighed, fra enheden udpeget af medlemsstaten eller andre af medlemsstaternes kompetente myndigheder

Energinet skal udforme en genoprettelsesplan og anmelde denne til Forsyningstilsynet senest den 18. december 2018, jf. artikel 23. Planen skal bl.a. tage i betragtning, at Energinet skal råde over systemgenoprettelsesreserver, der kan spændingssætte transmissionsnettet i tilfælde af spændingsløst net (blackout).

Artikel 23 Udformning af genoprettelsesplanen

1. Senest den 18. december 2018 skal hver TSO udforme en genoprettelsesplan i samråd med de relevante DSO'er [distributionssystemoperatør], BNB'er [betydelige netbrugere], nationale regulerende myndigheder, enheder omhandlet i artikel 4, stk. 3, tilstødende TSO'er og de andre TSO'er i sit synkronområde.
2. Når hver TSO udformer sin genoprettelsesplan, skal den tage mindst følgende elementer i betragtning:
  - a) funktion og kapacitet for last og produktion
  - b) højtprioriterede betydelige netbrugeres behov anført i henhold til stk. 4.
  - c) karakteristikaene for dens net og de underliggende DSO-net.
3. Genoprettelsesplanen skal indeholde mindst følgende forskrifter:

- a) betingelserne, hvorunder genoprettelsesplanen aktiveres, som fastsat i artikel 25
  - b) instruktioner om genoprettelsesplan, der skal udstedes af TSO'en
  - c) foranstaltninger, der er underlagt konsultation i realtid eller samarbejde med identificerede parter.
4. Genoprettelsesplanen skal navnlig omfatte følgende elementer:
- a) en liste over foranstaltninger, som TSO'en skal gennemføre for sine installationer
  - b) en liste over foranstaltninger, som skal gennemføres af DSO'er, og en liste over de DSO'er, der er ansvarlige for at gennemføre foranstaltningerne for deres installationer
  - c) en liste over de BNB'er, der er ansvarlige for gennemførelsen af de foranstaltninger for deres installationer, som følger af de obligatoriske krav fastsat i forordning (EU) 2016/631, (EU) 2016/1388 og (EU) 2016/1447 eller af national lovgivning, og en liste over de foranstaltninger, der skal gennemføres af disse BNB'er
  - d) listen over højtprioriterede betydelige netbrugere og vilkårene og betingelserne for deres afkobling og gentilkobling 28.11.2017 L 312/68 Den Europæiske Unions Tidende
  - e) en liste over understationer, som er væsentlige for procedurerne i TSO'ens genoprettelsesplan
  - f) det påkrævede antal strømkilder i TSO'ens systemområde, der er nødvendigt for at gentilkoble systemet med en bottom-up-gentilkoblingsstrategi, som har kapacitet til start fra dødt net, hurtig gensynkroniseringskapacitet (via blok-ø-drift) og kapacitet for ø-drift
  - g) gennemførelsesfristerne for hver anført foranstaltning.
5. Genoprettelsesplanen skal omfatte mindst følgende tekniske og organisatoriske foranstaltninger, der er specificeret i kapitel III:
- a) gentilkoblingsproceduren i henhold til afsnit 2
  - b) frekvensreguleringsproceduren i henhold til afsnit 3
  - c) gensynkroniseringsproceduren i henhold til afsnit 4.
6. Foranstaltningerne i genoprettelsesplanen skal overholde følgende principper:
- a) deres indvirkning på systembrugerne skal være minimal
  - b) de skal være økonomisk effektive
  - c) kun de foranstaltninger, der er nødvendige, skal aktiveres
  - d) de må ikke føre til, at de tilsluttede transmissionssystemer går i nødtilstand eller blackout-tilstand.

Det følger endvidere, af NC ER artikel 26, at der både skal være top-down og en bottom-up løsninger. Top-down løsninger betyder, at transmissionsnettet i DK2 kan spændingssættes ved hjælp af AC-forbindelserne til henholdsvis Sverige og Tyskland, mens bottom-up løsninger er interne reserver, hvor Energinet ikke er afhængig af nabo-TSO'er til at spændingssætte transmissionsnettet efter en blackout. Energinet skal til brug for en genopkoblingsprocedure råde over systemgenoprettelsesreserve således at man kan anvende en top-down gentilkoblingsstrategi og en bottom-up gentilkoblingsstrategi, jf. art. 26.

Artikel 26 Gentilkoblingsprocedurer:

1. Genoprettelsesplanens gentilkoblingsprocedure skal indeholde et sæt foranstaltninger, således at TSO'en kan anvende:
  - a) en top-down-gentilkoblingsstrategi
  - b) en bottom-up-gentilkoblingsstrategi.
2. For så vidt angår bottom-up-gentilkoblingsstrategien, skal gentilkoblingsproceduren mindst indeholde foranstaltninger til:
  - a) håndtering af spændings- og frekvensafvigelser som følge af gentilkobling
  - b) overvågning og styring af ø-drift
  - c) gensynkronisering af ø-driftsområder.

FORSYNINGSTILSYNETS BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSEN

Denne sag handler om, hvorvidt Forsyningstilsynet kan godkende Energinets metode for Udbud af systemgenoprettelsesreserve i DK2.

Udbudsmetoden normerer de tekniske krav til systemgenoprettelsesreserven i DK2, de juridiske forhold omkring den kontrakt, der skal indgås på baggrund af udbuddet, samt afregningsmetoden (cost plus) i tilfælde af, at der kun er én leverandør, der giver tilbud ved udbuddet

RETSGRUNDLAG

Det er Forsyningstilsynets opfattelse, at den anmeldte metode er omfattet af § 73 a, stk. 1, da metoden fastlægger vilkår og betingelser på markedet for systemgenoprettelsesreserver i DK2.

Energinets længerevarende kontrakter om eksempelvis køb af systemgenoprettelsesreserver vil efter Forsyningstilsynets opfattelse kunne indeholde godkendelsespligtige metoder. Det skyldes, at Energinet ved at indgå sådanne kontrakter, der typisk er af en vis beløbsstørrelse og af en vis varighed, fastlægger designet af den del af markedet, som kontrakten omhandler. Forsyningstilsynet forudsætter derfor, at Energinet orienterer Forsyningstilsynet om sådanne aftaler og som led heri vurderer, om aftalerne indeholder metoder, som Forsyningstilsynet vil skulle godkende i medfør af elforsyningsloven.

Der henvises endvidere til Kommissionens forordning (EU) 2017/2196 om fastsættelse af netværksregel om nødsituationer og systemgenoprettelse (NC ER), der fastsætter, at hvis det er påkrævet eller tilladt i henhold til forordningen, at en TSO specificerer, fastsætter eller godkender krav, vilkår og betingelser eller metoder, der ikke er underlagt godkendelse i overensstemmelse med stk. 2, kan medlemsstater kræve forudgående godkendelse af disse krav, vilkår og betingelser eller metoder fra den regulerende myndighed.

Forsyningstilsynet vurderer således, at Energinets metodeanmeldelse om "Udbud af systemgenoprettelsesreserve i DK2" er en metode, der skal vurderes efter elforsyningslovens § 27 a, stk. 2, der foreskriver, at Energinet skal anvende markedsbaserede metoder ved anskaffelse af energi og andre ydelser til at opretholde det fastsatte niveau for elforsyningsikkerhed. Forsyningstilsynet har endvidere vurderet metoden i forhold til

elforsyningslovens § 28, stk. 2, nr. 16, der foreskriver, at Energinet skal anvende gennemsigtige, ikke-diskriminerende, markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, Energinet anvender til at udføre sit hverv.

På baggrund af ovenstående vil metodeanmeldelsen blive vurderet efter elforsyningslovens § 27 a, stk. 2, 1. pkt., og § 28, stk. 2, nr. 16.

Udbudsbetingelsernes cost plus beregning vil blive vurderet efter systemansvarsbekendtgørelsens § 24, stk. 1.

VURDERING AF METODEN EFTER ELFORSYNINGSLovens § 27 A, STK. 2, 1. PKT., OG § 28, STK. 2, NR. 16

Forsyningstilsynet skal vurdere, om den anmeldte metode for udbud af systemgenoprettelsesreserve i DK2 kan godkendes efter elforsyningslovens § 27 a, stk. 2, og § 28, stk. 2, nr. 16.

Energinets anmeldelse er indgivet efter elforsyningslovens § 73 a.

Ørsted har i sit høringssvar (bilag 5 til Forsyningstilsynets afgørelse) anført, at en metodeanmeldelse for Energinets udbud af systemgenoprettelsesreserve for DK2 ikke samtidig skal udgøre (eller præjudicere) en metodeanmeldelse for forrentningselementet i cost plus metoden, som Energinet endnu ikke har anmeldt til Forsyningstilsynets godkendelse.

Forsyningstilsynet skal understrege, at nærværende afgørelse ikke vil have præjudicial effekt i forhold til Energinets kommende anmeldelse af en metode for reguleret pris, jf. systemansvarsbekendtgørelsens § 22, stk. 3, hvilket Forsyningstilsynet også har gjort Energinet opmærksom på i forbindelse med kvittering for modtagelse af Energinets anmeldelse, jf. bilag 9 til Forsyningstilsynets afgørelse.

MARKEDSBASERET

Forsyningstilsynet konstaterer, at Energinets køb af en systemgenoprettelsesreserve i DK2 er markedsbaseret gennem et åbent udbud af ydelsen i DK2.

Forsyningstilsynet konstaterer også, at udbuddet og det anmeldte udbudsmateriale sigter mod at skabe et markedsbaseret indkøb af systemgenoprettelsesreserven. Forsyningstilsynet skal bl.a. henvise til de ændringer og opdateringer af udbudsmaterialet, der blev foretaget i dialog med potentielle leverandører i forbindelse med udbudsprocessen.

I relation til de anmeldte udbudsbetingelser (bilag 1 til Forsyningstilsynets afgørelse samt de anmeldte præciseringer, jf. bilag 6 af 18. juni 2020) skal Forsyningstilsynet i det følgende vurdere de dele af det anmeldte, som udgør en metode i elforsyningslovens forstand i forhold til elforsyningslovens § 27 a, stk. 2, og § 28, stk. 2, nr. 16.

Kontraktlængde

I den oprindelige anmeldelse (bilag 1) af udbudsmaterialet er kontraktlængden fastsat til 3 år gældende fra 1. januar 2021 ud fra Energinets vurdering af, at denne kontraktlængde kunne give mulighed for konkurrence og samtidig give en rimelig tid til at forrente en investering. Energinet har senere, jf. bilag 6, anmeldt en række opdateringer mv. af

udbudsmaterialet, hvoraf det fremgår, at kontraktperioden fremrykkes til 1. juli 2021, så kontraktperioden løber fra 1. juli til 31. december 2024, dvs. 3½ år. Ændringen er foretaget for at give potentielle nye leverandører bedre mulighed for at foretage tekniske tilpasninger mv. med henblik på at kunne levere systemgenoprettelsesreserven.

Forsyningstilsynet finder, at vurderingen af kontraktlængden skal inddrage to hensyn, dels hensynet til at kunne tiltrække leverandører, dels hensynet til konkurrencen ved ikke at "låse" markedet gennem lange kontraktperiode.

Forsyningstilsynet vurderer, at en kontraktlængde på 3½ år giver en rimelig afvejning af de to hensyn, idet der kontraktlængden sikrer leverandører en reel mulighed for at forrente en investering uden samtidig at låse markedet for andre mulige leverandører i en uforholdsmæssig lang periode.

I relation til ændringen af kontraktstarten og den konkrete kontraktperiode i dette udbud, jf. bilag 6, vurderer Forsyningstilsynet, at hensynet til at fremme konkurrencen kan begrunde forlængelsen af kontraktperioden.

Tekniske betingelser

Forsyningstilsynet vurderer, at de tekniske betingelser skal anmeldes, jf. art. 4, stk. 2 Kommissionens Forordning (EU) 2017/2196 af 24. november 2017 om fastsættelse af en netregel for nødsituationer og systemgenoprettelse. Det bemærkes yderligere, at der er tale om vilkår, der også vil skulle anmeldes efter elforsyningslovens § 73 a.

Forsyningstilsynet skal tilføje, at fremtidige ændringer i de tekniske betingelser, der vil kræve en metodegodkendelse, forventes udarbejdet og anmeldt så betids, at Forsyningstilsynets afgørelse foreligger på det tidspunkt, hvor ændringerne skal træde i kraft. Forsyningstilsynet skal i den forbindelse henvise til den tidligere omtale af, hvordan vilkår og betingelser mv. i længerevarende kontrakter kan udgøre en metode, som skal anmeldes efter elforsyningslovens § 73 a. Dog vil mindre ændringer i de tekniske betingelser, der ikke påvirker markedet, ikke blive opfattet som metodeændringer, der skal anmeldes til Forsyningstilsynet.

Forsyningstilsynet vurderer endvidere, at Energinet har været åben omkring de tekniske betingelser mv. i udbudsprocessen i form af muligheder for at stille skriftlige spørgsmål til udbudsmaterialet, opfordring til at gøre Energinet opmærksom på eventuelle uensigtsmæssigheder i udbudsmaterialet, mulighed for afholdelse af teknisk afklarende møder, udsendelse af rettelsesblade og orientering via Energinets hjemmeside samt direkte orientering af aktører, der udtrykte interesse for udbuddet. Forsyningstilsynet finder derfor ikke anledning til at gå længere ind i dette forhold. Der henvises til Energinets bemærkninger til Ørsteds høringssvar (bilag til Forsyningstilsynets afgørelse), der er vedlagt som bilag 7 til Forsyningstilsynets afgørelse.

Samlet vurdering af markedsgørelse

Samlet vurderer Forsyningstilsynet, at den anmeldte metode for udbud af systemgenoprettelsesreserve i DK2 er markedsbaseret og som sådan i overensstemmelse med kravet derom, som fastsat i elforsyningslovens § 27 a, stk. 2, 1. pkt., og § 28, stk. 2, nr. 16.

GENNEMSIGTIG

Energinet har – efter høring af aktører mv. – anmeldt en metode for udbud af systemgenoprettelse i DK2. Det bemærkes, at Energinet parallelt med anmeldelsen har gennemført et udbud med forbehold for Forsyningstilsynets godkendelse af metoden og de ændringer, Forsyningstilsynets afgørelse kunne give anledning til.

Forsyningstilsynet bemærker, at en metode for udbud skal være godkendt af Forsyningstilsynet før end den lægges til grund for et konkret udbud.

Forsyningstilsynet vurderer imidlertid i det foreliggende tilfælde, at der var tidsmæssige hensyn (hensynet til at få afsluttet en ny kontrakt inden udløbet af den eksisterende samt muligheden for at give potentielle nye leverandører mulighed for at byde), der kunne tilsige et udbud på det anmeldte men ikke godkendte grundlag.

Forsyningstilsynet har derfor vurderet, hvorvidt det fremgår klart af udbudsbetingelserne, at disse var under godkendelse i Forsyningstilsynet, og at der dermed kunne ske ændringer i betingelserne, og om udbudsprocessen, og de opdateringer af udbudsbetingelser (fx kontraktlængde og –start), der er foretaget, er sket under inddragelse af alle interesserede aktører mv. og er kommunikeret bredt ud med henblik på at sikre gennemsigtighed omkring udbudsbetingelserne.

I relation til de anmeldte udbudsbetingelser vurderer Forsyningstilsynet, at det fremgår med tilstrækkelig tydelighed, at udbudsbetingelserne ikke var godkendt af Forsyningstilsynet, og at Forsyningstilsynets afgørelse ville kunne medføre ændringer i udbudsbetingelserne.

Forsyningstilsynet vurderer også, at udbudsprocessen har givet mulighed for inddragelse af alle interesserede aktører. Dette har ført til, at udbudsbetingelserne er blevet opdateret på en række punkter, bl.a. initieret af aktørerne, og disse opdateringer er blevet kommunikeret til såvel specifikke aktører, der havde vist interesse for udbuddet, som bredt via Energinets hjemmeside mv.

Forsyningstilsynet vurderer dermed, at den anmeldte metode for udbud af systemgenoprettelsesreserve i DK2 lever op til kravet om gennemsigtighed fastsat i elforsyningslovens § 28, stk. 2, nr. 16.

IKKE-DISKRIMINERENDE

Forsyningstilsynet bemærker, at den anmeldte metode for udbud af systemgenoprettelsesreserve er en metode, der fastlægger et sæt udbudsbetingelser mv., der er gældende for alle potentielle bydere ved det pågældende udbud.

Ørsted henviser i deres høringssvar (bilag 5) til, at det af udbudsbetingelsernes formel for tildeling (Udbudsbetingelsernes punkt 9.2.1) fremgår, hvordan tilbudsprisen til evaluering fastsættes. Tilbudsprisen indeholder én uges drift på minimumslast. Historisk har der de sidste 20 år været behov for én opstart og drift i ca. 8-12 timer, hvilket er mindre end én time om året i gennemsnit. Med den valgte evalueringsmetode vil et anlæg med dyrt brændsel med høj minimumslast kunne blive fravalgt, selvom dette anlæg er billigst i den årlige betaling. Der er ikke belæg for at forvente, at et anlæg til systemgenoprettelsesreserve skal have en uges drift i forbindelse med en hændelse.

Det nævnte forhold ville kunne medføre en diskrimination af særlige anlæg som nævnt af Ørsted. Tildelingskriterierne blev imidlertid ændret i forbindelse med opdateringen af udbudsbetingelserne under udbudsprocessen, jf. bilag 7. Energinet har imødekommet Ørsteds bemærkninger og valgte således at ændre evalueringsmetoden til udelukkende at vægte rådighedsbetalingen (tilbudsprisen), hvilket blev meldt ud til relevante markedsaktører og via Energinets hjemmeside.

Forsyningstilsynet vurderer på den baggrund, at udbudsbetingelsernes bestemmelser er ikke-diskriminerende, idet de ikke favoriserer eller diskriminerer mellem forskellige leverandører, så længe disse er i stand til at opfylde de tekniske krav mv., der kræves, for at kunne levere en systemgenoprettelsesreserve.

Forsyningstilsynet vurderer endvidere, at dimensioneringen af systemgenoprettelsesreserven lever op til kravene i artikel 26 i Kommissionens Forordning (EU) 2017/2196 af 24. november 2017 om fastsættelse af en netregel for nødsituationer og systemgenoprettelse, hvor kravet er, at Energinet skal råde over to systemgenoprettelsesreserver i DK2 (en top-down reserve og en bottom-up reserve).

ANDRE FORHOLD

Cost plus beregning i udbudsmaterialet, jf. systemansvarsbekendtgørelsens § 24, stk. 1

Systemansvarsbekendtgørelsen fastsætter i § 24, stk. 1, en række dokumenterede omkostninger mv., der bør indeholdes i en betaling efter cost plus, samt at der også skal indgå en rimelig forrentning. Cost plus metoden efter bekendtgørelsens § 24 skal benyttes til fastsættelse af betalingen ved en reguleret pris, når der kun er én virksomhed, der tilbyder ydelser til det fastsatte niveau for forsyningssikkerhed, jf. bekendtgørelsens § 22, stk. .2, nr. 3, jf. stk. 1.

Der foreligger imidlertid endnu ikke en metode for beregningen af betaling efter cost plus. Forsyningstilsynet forventer, at en generel cost plus metode bliver anmeldt til Forsyningstilsynet i eftersommeren 2020 efter Energinet har haft et udkast til metode i offentlig høring mv.

Forsyningstilsynet vurderer, at beregningen af betaling efter cost plus i den anmeldte metode for udbud af systemgenoprettelsesreserve i DK2 er i overensstemmelse med systemansvarsbekendtgørelsens § 24, stk. 1.

Det fremgår af anmeldelsen, at den anførte cost plus beregning heraf vil blive afløst af den generelle cost plus metode, når Forsyningstilsynet har godkendt denne. Cost plus metoden i udbudsmaterialet har således karakter af en midlertidig løsning, der kan anvendes, indtil den endelige metode foreligger og er godkendt af Forsyningstilsynet. En anvendelse vil dog alene være aktuel i den situation, at der kun er ét bud ved udbuddet. Denne situation er imidlertid ikke aktuel, idet der er indkommet to bud ved det udbud, som Energinet har foretaget.

Forsyningstilsynet bemærker, som nævnt, at bekendtgørelsen ikke indeholder nogen definition af, hvad der forstås ved en rimelig forrentning.

Forsyningstilsynet finder som udgangspunkt, at der kan være forskelle i risikoprofil mv. mellem systemgenoprettelsesreserven og netvirksomhedernes langsigtede investeringer, som også anført af Ørsted, jf. bilag 5 til Forsyningstilsynets afgørelse.

Forsyningstilsynet finder således ikke, at udbudsmaterialets forrentning på 3,65 pct. (svarende til netvirksomhedernes forrentning af fremadrettede investeringer, fastsat så den afspejler netvirksomhedernes risikoprofil og specifikt for perioden 2018 – 2022) ville kunne bruges umiddelbart i en permanent/general cost plus metode, da dette kræver en mere grundig vurdering af net-selskabernes risiko og risikoen hos en enlig leverandør af systemgenoprettelsesreserve.

Forsyningstilsynet bemærker endelig, at Ørsteds bemærkninger i høringssvar til Forsyningstilsynet, jf. bilag 5 til Forsyningstilsynets afgørelse, ikke kan føre til et andet resultat i denne sag.

Henset til de ovenstående betragtninger kan Forsyningstilsynet godkende den anmeldte metodes beregning af cost plus for den indeværende kontraktperiode.

Leverancens omfang

I relation til *leverancens omfang*, har Ørsted anført, jf. bilag 5 til Forsyningstilsynets afgørelse, at Energinet kun udbyder én enhed på trods af, at behovet er angivet til to enheder.

Forsyningstilsynet bemærker, at kravet til systemgenoprettelsesreserven i henhold til artikel 26 i Kommissionens Forordning (EU) 2017/2196 af 24. november 2017 om fastsættelse af en netregel for nødsituationer og systemgenoprettelse er, at Energinet skal råde over to systemgenoprettelsesreserver i DK2. Dels en top-down, der baseres på AC-forbindelser til Sverige og Tyskland, dels en bottom-up, der skal baseres på interne reserver. Forsyningstilsynet vurderer, at Energinet opfylder forordningens krav ved at udbyde en enhed internt i DK2, idet man dermed råder over både en top-down reserve og en bottom-up reserve.

KLAGEVEJLEDNING

Eventuel klage over denne afgørelse kan indbringes for Energiklagenævnet, jf. § 89, stk. 1, i lov om elforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 119 af 6. februar 2020.

Klagen skal være skriftlig og skal være indgivet til klagenævnet inden 4 uger efter, at Forsyningstilsynets afgørelse er meddelt.

Klagen indgives til:

Energiklagenævnet
Nævnenes Hus
Toldboden 2
8800 Viborg
Telefon 72 40 56 00

ekn@naevneneshus.dk

Energiklagenævnets kontortid kan have betydning for, om klagen er indgivet i rette tid. Nærmere information om klagefristen, hvem der kan klage (klageberettiget), og nævnets klagebehandling, fremgår af Energiklagenævnets hjemmeside, www.ekn.dk.

Med venlig hilsen

Carsten Smidt
Direktør

UDKAST